

LIFE IP NATUREMAN

LIFE16 IPE/DK/006

N22-1

Mulighedskatalog

Genslynget Karls Møllebæk ved udløbet i Kielstrup sø

Juli 2021

Oplysninger i denne rapport afspejler kun forfatterens holdning. EU Kommissionen er ikke ansvarlig for nogen brug af disse oplysninger. Planen har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger der allerede er indeholdt i de miljøvurderede Natura 2000-planer og statens vandområdeplaner. Da planen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, har Mariagerfjord Kommune truffet afgørelse om, at der ikke er behov for en ny miljøvurdering.

1. Overblik

I visionsrapporten for N22-1 (Kielstrup Sø) er beskrevet 2 fokusområder. Det drejer sig om, at det skal undersøges, om der er mulighed for at binde mindre arealer med habitatnaturtyper sammen i større enheder, for at gøre det mere attraktivt af foretage den fornødne pleje. Der skal ligeledes forsøges gennemført hydrologiprojekter, på arealerne med grundvandsnære naturtyper som rigkær og kildevæld, som der er en del af rundt om Kielstrup Sø.

Figur 1: projektområde N22-1

2. Indledning

Der blev i oktober 2019 afholdt et samlet lodsejermøde på Låenhus for alle lodsejere inden for projektarealet. Her blev projektet præsenteret og hvilke muligheder projektet gav for den enkelte lodsejer.

I 2020-21 er der gennemført et hydrologiprojekt i rigkær og på engene rundt om søen, hvor man har lukket grøfter, skabt passage over de tidligere grøfter og fældet rødel og ændret enkelte hegnslinjer, så mere af arealet nu bliver afgræsset på en hensigtsmæssig måde. Endvidere er der fjernet spærringer og genslynget 300 m af Karls Møllebæk lige inden udløbet til Kielstrup Sø (se forsidefoto). Karls Møllebæk løb tidligere i en kanallignende tracé, men det nye mæandrerende terrænnære forløb er nu med til at genskabe naturlige vandstandsforhold på arealer omkring vandløbet og – hvis vandet er til det – potentielt nye rigkær på eksisterende enge rundt om bækken. Projektet har medført en god dialog med involverede lodsejere. Der er på arealerne hvor der er gennemført hydrologiske ændringer, gennemført 1 baselinemonitering af vegetationen ved kommunens egne folk.

I 2020 er der endvidere gennemført individuelle samtaler med Låenhus fonden, for at se på muligheden for at skabe større sammenhæng græsning på deres arealer. Der har været en god dialog, men der er visse udfordringer med bl.a. tilskud ifm. skovgræsning der gør, at det ikke har været muligt at ændre væsentlig på hegnslinjer og dermed skabe yderligere sammenhæng på deres arealer. Der er i forvejen helårsgræsning

på arealerne, og der foregår stadig en dialog om at denne græsning bliver optimeret set både ud fra et natur- og økonomi(tilskud)synspunkt.

I 2020 fik 2 lodsejer i den nordlige del af projektarealet tilsagn under sammenbindingsordningen. Tilsagnet er i alt samlet på godt 10 ha landbrugsjord, der nu overgår til permanent ekstensivering.

I 2021 er der gennemført etablering af en kreaturovergang over udløbet fra Kielstrup sø. Dette medfører en væsentlig bedre sammenhængende græsning på engene rundt om søen, og dermed sammenbinding af naturarealerne. Dette forbedrer også mulighederne for helårsgræsning eller i hvert fald en længere udbindingsperiode hen over året.

Dialogen med individuelle lodsejere har i det meste af 2020 og indtil juni 2021 været sat på stand-by i de perioder, hvor det ikke har været muligt at mødes fysisk (corona restriktioner).

Dyreholder i området indgår samtidig i Natureman-projektet under aktion E4.2, om at udvikle en ny effektbaseret støtteordning. I 2021 skal der laves forsøg med egenkontrol hos pågældende dyreholder.

3. Yderligere forundersøgelser

Der er ikke planer om gennemførelse af yderligere egentlige forundersøgelser, men der skal udføres individuelle samtaler med lodsejere, der ejer arealer der potentielt kan sammenbindes og få en bedre græsning naturmæssigt som økonomisk. Dette er særligt i området nordvest for Kielstrup Sø, på de overdrevarsarealer der er på begge sider af Karls Møllebæk. Herudover skal der ses på arealerne i det sydvestlige hjørne af det samlede projektareal ned mod fjorden.

4. Komplementære projekter

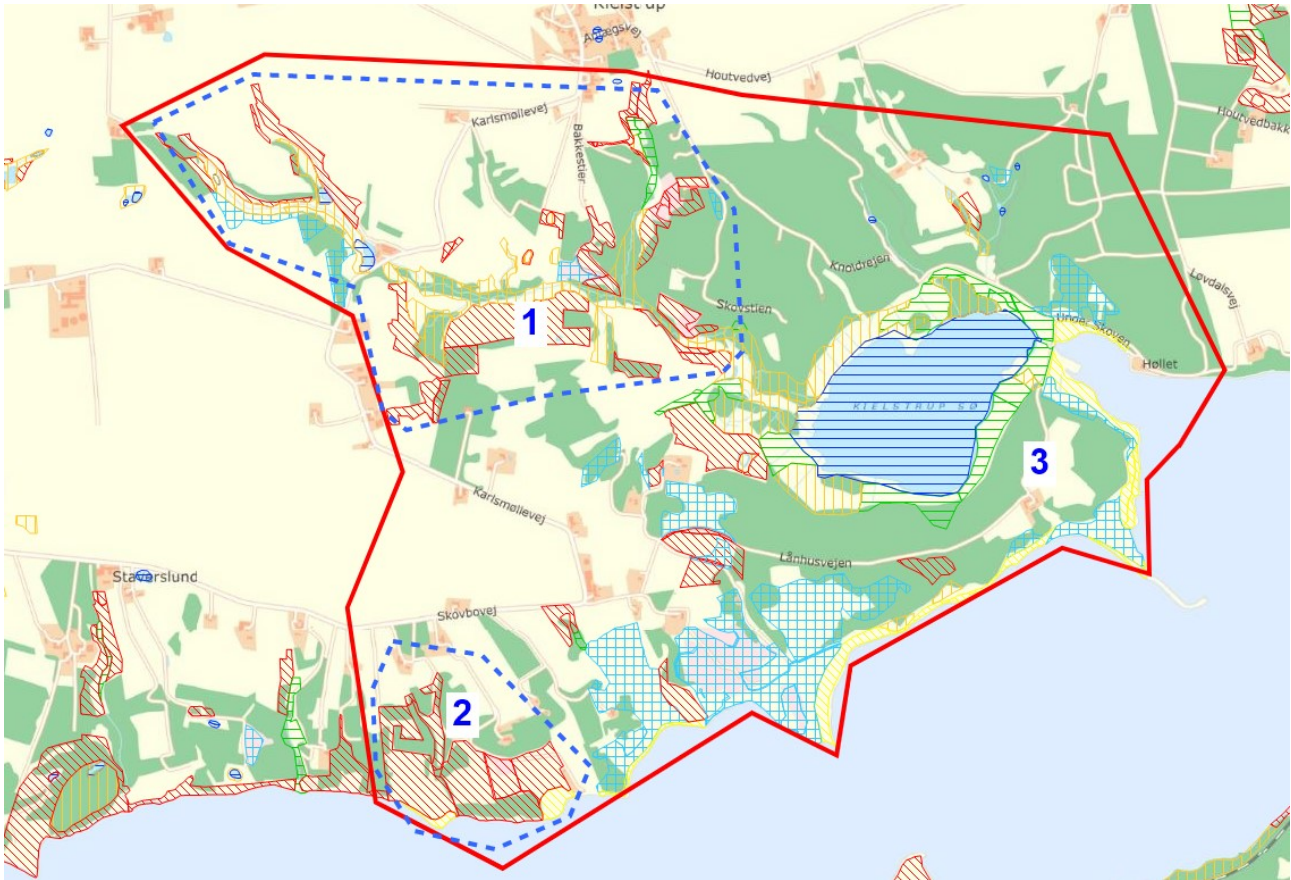
Som nævnt under punkt 2, er der i 2020-21 gennemført et hydrologiprojekt med fjernelse af grøfter, etablering af overgange samt nedskæring af rødel. Projektet er et komplementært projekt, der er finansieret af EU, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne samt midler fra Miljø- og Fødevareministeriet. Projektet har til formål at genskabe de naturlige vandstandsforhold i eksisterende rigkær som findes på projektarealet, men som har haft en negativ påvirkning ved den drænende effekt som grøfterne har medført og som er nævnt som en trussel i Natura 2000-planen for området ved N22 Kielstrup sø.

5. Muligheder i området

Det vurderes at der fsva. hydrologiske forhold, er gennemført de tiltag der er muligt på nuværende tidspunkt i området. Der er stadig enkelte grøfter på engene rundt langs Kielstrup sø, som der jf. COWI forundersøgelse, vurderes som hensigtsmæssige at lukke for at genskabe en mere naturlig hydrologi i området. Der har dog ikke været en positiv tilkendegivelse af dette fra lodsejernes side. Så der påregnes ikke at arbejdes videre med dette.

I den kommende periode vil fokus være på at tale med lodsejerne på begge sider af Karls Møllebæk, som ejer naturmæssigt interessante overdrev, som med fordel kunne have en bedre græsning ved helårsgræsning og mere og bedre sammenhængende arealer. Dette vil ligeledes søges gennemført på overdrevarsarealer i det sydvestlige hjørne af projektområdet.

Endelig vil der undersøges for muligheden for at lave en fægang over Låenhusvejen, så dyrene syd og nord for vejen kan have bedre mulighed for passage af vejen, og dermed vil det være med til at skabe bedre græsningsforhold.

Figur 2: Projektområde (rød) med fokusområde 1 og 2 for sammenbinding af primært overdrevsarealer (blå), samt fokusområde 3, hvor der vil blive arbejde på sammenbinding af overdrev, rigkær og strandenge via færirstassage

Tiltag:

1. C1 hegning delområde 1 (se figur 2): forbedring af græsning på overdrev på skrænterne på begge sider af Karls Møllebæk. Tiltagene planlægges gennemført for LIFE Natureman midler eller Landdistriktsmidler til hegning i det omfang det er muligt.

Det er i dette delområde 2 lodsejere har fået tilsagn fra sammenbindingsordningen i 2020.

Der vurderes at være potentiale for at tiltaget er realiserbart, men lodsejernes holdning til helårsgræsning og sammenbinding af arealer på tværs af lodsejergrensener kendes dog ikke på nuværende tidspunkt.

Helårsgræsning og bedre sammenhængende arealer er helt centralt for at skabe de bedste levevilkår for dyr og planter. Helårsgræsning med lavt græsningstryk, er med til at skabe overdrev med en stor variation i levesteder, herunder større artsdiversitet og blomstrende urter. Herudover gavner det økonomien for dyreholder, ved at der bl.a. ikke er udgifter til opstaldning og store mængder foder om vinteren. Sammenhæng i naturen gør naturområderne mere robuste og er en

af de mest effektive former til at sikre, at dyr og planter kan flytte sig under et ændret klima. Større og mere sammenhængende naturområder forebygger isolering af dyr og planter, hvilket øger deres chancer for at overleve.

2. C1 hegning delområde 2 (se figur 2): forbedring af græsning på overdrev og hede på de sydvendte skrænter ned mod Mariager Fjord. Tiltagene planlægges gennemført for LIFE Natureman midler eller Landdistriktsmidler til hegning i det omfang det er muligt.

Der vurderes potentiale for at tiltaget er realiserbar, men lodsejernes holdning til helårsgræsning om sammenbinding af arealer på tværs af lodsejergrensener kendes dog ikke på nuværende tidspunkt.

3. C1 hegning delområde 3 (se figur 2): forbedring af græsning på overdrev og rigkær, ved fægang over Låenhusvejen. Tiltaget omfatter opsætning af 2 færister, som muliggør passage af græssende dyr over vejen. Tiltaget planlægges gennemført for Natureman-midler. Tiltaget vurderes realiserbart, da der på forhånd er givet positiv tilkendegivelse fra lodsejerne. Tiltaget skal dog sikres tilladelse fra vejmyndigheden

6. Tidsplan

Individuelle lodsejersamtaler vil blive gennemført i efteråret 2021 – forår 2022. Eventuelle tiltag som fx ændring af hegnslinjer o.l., vil blive gennemført umiddelbart herefter.